

N.L.M. de Jonge
mail@norbertdejonge.nl

Ministerie van BZK
t.a.v. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum: 18 december 2020
Betreft: Wetsvoorstel Burgerforum kiesstelsel

Mevrouw Ollongren,

Dit is mijn openbare reactie op het Wetsvoorstel Burgerforum kiesstelsel,¹ naar aanleiding van uw internetconsultatie.²

De naam van uw wetsvoorstel verwijst naar het kiesstelsel zoals voorgesteld door het Burgerforum Kiesstelsel (verder: "nieuwe kiesstelsel"). Uw persbericht, te vinden op Nieuwsbzk.nl en Rijksoverheid.nl,³ is getiteld "Kiezer krijgt meer invloed", en beschrijft - tekstueel (250+ woorden) en middels afbeeldingen - de voorgestelde wijziging van het kiesstelsel.

De inleiding op de consultatiepagina resumeert het wetsvoorstel in (slechts) 61 woorden. Het betreffen drie zinnen, waarvan de derde luidt (mijn nadruk):

"Daarnaast wordt voor alle verkiezingen het aantal **ondersteuningsverklaringen verhoogd** en vindt er een verhoging plaats van de waarborgsommen."

In het advies van het Burgerforum Kiesstelsel, *Met één stem meer keus* (2006), staat niets over ondersteuningsverklaringen.⁴ In het eindrapport van de staatscommissie parlementair stelsel, *Lage drempels, hoge dijken* (2018),⁵ wordt naast de aanbeveling om het nieuwe kiesstelsel in te voeren, ook voorgesteld om het aantal ondersteuningsverklaringen voor Tweede Kamerverkiezingen te verhogen (mijn nadruk):

"Indien de Kamerkieskringen worden afgeschaft, waar de staatscommissie voorstander van is, dan dienen de **1200** ondersteuningsverklaringen nationaal te worden ingezameld."

---

1 Online (tevens) beschikbaar via: https://www.norbertdejonge.nl/pdf/Wetsvoorstel_Burgerforum_kiesstelsel.pdf

2 <https://www.internetconsultatie.nl/burgerforum>

3 <https://www.nieuwsbzk.nl/1841540.aspx>

<https://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/kajsa-ollongren/nieuws/2020/12/15/kiezer-krijgt-meer-invloed>

4 <https://www.parlement.com/9291000/d/advbrgk.pdf>

5 <https://www.staatscommissieparlementairstelsel.nl/documenten/rapporten/samenvattingen/12/13/eindrapport>

Uit uw wetsvoorstel blijkt dat het kabinet het aantal vereiste ondersteuningsverklaringen verder wil verhogen dan door de staatscommissie is voorgesteld (mijn nadruk):⁶

"2. Het minimum aantal te overleggen verklaringen bedraagt voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal: **5.000.**"

Een inventarisatie van de openbare nieuwspagina's over het in consultatie zijn gegaan van het wetsvoorstel vindt u in *Bijlage A*. Montesquieu-instituut.nl en Parlement.com noemen de ondersteuningsverklaringen,⁷ alsook Vng.nl.⁸ Het betreft websites die zich specifiek bezighouden met de politieke actualiteit, en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Alle andere, meer algemene (nieuws)websites, inclusief "FOK!",⁹ hebben zonder (contextuele of inhoudelijke) aanvulling uw persbericht overgenomen. De door u gekleurde berichtgeving is klakkeloos overgenomen.

In de naam van uw wetsvoorstel en in uw persbericht ligt de focus op hoe één specifieke doelgroep door uw regeling wordt geraakt, namelijk kiezers. Het ingrijpende effect van verhoging van vereiste ondersteuningsverklaringen op nieuwe politieke partijen dreigt hierdoor onbelicht te blijven. *Zittende* partijen, die zelf - ook straks - geen ondersteuningsverklaringen hoeven te overleggen,¹⁰ kiezen nu voor verhoging van de drempel voor deelname aan verkiezingen door *nieuwe* partijen. De zittende partijen willen tegengaan "versplintering" en, blijkens de beantwoording van de IAK-vragen, "niet-serieuze kandidaatstelling".¹¹ Zelfs met afschaffing van de kieskringen wordt de volksvertegenwoordiging hierdoor minder toegankelijkheid voor kleine politieke bewegingen, waardoor de kiezer in dit opzicht uiteindelijk *minder* invloed kan uitoefenen.

Minderheden die nog niet door de grote politieke spelers zijn 'goedgekeurd' of afdoende verdedigd worden zijn hiervan de dupe. Het huidige aantal ondersteuningsverklaringen (580) ophalen en inleveren vergt reeds forse inspanning in een kort tijdsbestek, onder meer omdat het niet digitaal kan en persoonsgegevens worden geopenbaard. Een *ondersteuningsverklaring* is weliswaar feitelijk geen *stemverklaring*, maar hoe groter het aantal vereiste ondersteuningsverklaringen, hoe meer mensen eventuele repercussies moeten vrezen door hun niet-geheime steun aan 'onwelgevallige' politieke bewegingen. De tirannie van de meerderheid...

Met verschuldigde hoogachting,

Norbert de Jonge

---

6 <https://www.internetconsultatie.nl/burgerforum/document/6514>

7 https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vlemnp8m6nw5/nieuws/wetsvoorstel_burgerforum_kiesstelsel_in
<https://www.parlement.com/9353000/1/j9vkvkrezmh4csi/vlemnp8m6nw5>

8 <https://vng.nl/wetsvoorstellen/internetconsultatie-wetsvoorstel-burgerforum-kiesstelsel>

9 <https://frontpage.fok.nl/nieuws/841013/1/1/50/kiezer-krijgt-meer-invloed.html>

10 Straks: artikel H 4a lid 7 Kieswet <https://www.internetconsultatie.nl/burgerforum/document/6514>
Momenteel: artikel H 4 lid 8 Kieswet <https://wetten.overheid.nl/BWBR0004627/2020-07-01>

11 <https://www.internetconsultatie.nl/burgerforum/document/6516>

Bijlage A

De openbare nieuwspagina's over het in consultatie zijn gegaan van het wetsvoorstel, die (door mij) via Google Zoeken en Google Nieuws te vinden waren op 18 december 2020, 17.30 uur.

- <https://www.blikopnieuws.nl/nieuws/285537/kiezer-krijgt-meer-invloed-met-burgerforum-kiesstelsel.html> (15 dec.)
- <https://www.brederwiedekrant.nl/65227.html> (16 dec.)
- <https://www.brielsnieuwsland.nl/nieuws/algemeen/119993/burgerforum-kiesstelsel-kiezer-krijgt-meer-invloed> (17 dec.)
- <https://www.dediek.nl/65228.html> (16 dec.)
- <https://www.eemskrant.nl/kiezer-krijgt-meer-invloed-2/> (16 dec.)
- <https://frontpage.fok.nl/nieuws/841013/1/1/50/kiezer-krijgt-meer-invloed.html> (15 dec.)
- <https://www.groothellevoet.nl/nieuws/algemeen/119955/burgerforum-kiesstelsel-kiezer-krijgt-meer-invloed> (16 dec.)
- <https://www.grootnissewaard.nl/nieuws/algemeen/119958/kiezer-krijgt-meer-invloed> (16 dec.)
- https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vlemnp8m6nw5/nieuws/wetsvoorstel_burgerforum_kiesstelsel_in (15 dec.)
- <https://www.nieuwsbzk.nl/1841540.aspx> (15 dec.)
- <https://www.parlement.com/9353000/1/j9vvknrezmh4csi/vlemnp8m6nw5> (15 dec.)
- <https://regioonline.nl/binnenland/kiezer-krijgt-meer-invloed/> (15 dec.)
- <https://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/kajsa-ollongren/nieuws/2020/12/15/kiezer-krijgt-meer-invloed> (15 dec.)
- <https://vng.nl/wetsvoorstellen/internetconsultatie-wetsvoorstel-burgerforum-kiesstelsel> (ongedateerd)
- <https://www.weekbladwestvoorne.nl/nieuws/algemeen/119994/burgerforum-kiesstelsel-kiezer-krijgt-meer-invloed> (17 dec.)
- <https://www.westerwoldeactueel.nl/2020/12/15/kiezer-krijgt-meer-invloed-2/> (15 dec.)
- <https://www.zwartewaterkrant.nl/65226.html> (16 dec.)